

VREEMDELINGENCIRCULAIRE No. 12 (geheim)
betreffende: **Vreemde militairen, hier te
lande aangehouden.**

*CIRCULAIRE van den Minister van Justitie van 30 Januarij
1940, Afdeling Rijkspolitie, Rijksvreemdelingendienst, R. n^o.
933/39, aan Heeren Procureurs-Generaal, fgd. Directeuren
van Politie en den Heer Inspecteur der Koninklijke Mare-
chaussee (dienst der Grensbewaking).*

§ 1. Ik heb de eer Uedelgrootachtbare/Uhoogedelgestrengede mede te deelen, dat mij door mijn Ambtgenoot van Defensie een instructie ter kennis werd gebracht, betreffende de te volgen gedragslijn voor de militaire autoriteiten, bij aanhouding en ontwapening van vreemde militairen.

Ten einde een uniforme regeling te bevorderen, wordt onder intrekking van het vermelde betreffende aanhouding van deserteurs in mijn missives van 14 September 1939, no. 2020, 5e Afdeling, en van 30 September 1939, no. 2013, Afdeling Rijkspolitie, Rijksvreemdelingendienst, het volgende door mij bepaald:

§ 2. Onder vreemde militairen worden in deze circulaire verstaan:

a. personen, die geheel of gedeeltelijk gekleed zijn in de uniform van een vreemde mogendheid, onverschillig of zij al dan niet bewapend zijn;

b. vreemdelingen, die weliswaar in het geheel geen vreemde uniformkleeding dragen, doch voorzien zijn van eenig militair wapen, dan wel van eenig militair uitrustingsstuk;

c. alle overige vreemdelingen, die beweren te behooren tot de krijgsmacht van een vreemde mogendheid, onverschillig of van de juistheid hunner desbetreffende bewering op eenigerlei wijze blijkt.

Onder Hoofd van plaatselijke politie wordt verstaan in gemeenten, waar geen Hoofdcommissaris of Commissaris van

Politie is, de Burgemeester, in andere gemeenten de Hoofdcommissaris of Commissaris van Politie.

§ 3. Indien een ambtenaar van Rijks- of Gemeentepolitie of een ambtenaar belast met de grensbewaking een vreemden militair heeft aangehouden, dient hij dezen allereerst te bevelen eventueel in zijn bezit zijnde wapenen of uitrustingsstukken neer te leggen. Daarna moet hij hem nauwkeurig fouilleeren.

§ 4. Met de op of bij hem bevonden wapenen, uitrustingsstukken, papieren en andere afgenomen voorwerpen, moet hij hem onverwijld ter beschikking stellen van den dichtstbijzijnden militairen wachtcommandant. Van dezen dient hij zoowel voor den overgegeven persoon als voor de voorwerpen een gedateerd ontvangstbewijs te vorderen.

Indien in de gemeente geen militaire wacht is of wel dat deze zich zoo veraf bevindt, dat overbrenging daarheen in verband met eventuele omstandigheden niet raadzaam is, dan zal tijdelijke inbewaringstelling kunnen geschieden, hetzij op een politiebureau, hetzij in een marechausseekazerne. De hoogste in rang, aanwezig in het politiebureau of de marechausseekazerne, geeft, zoo noodig, voor het overnemen van den persoon en goederen een ontvangstbewijs aan den ambtenaar, die de aanhouding deed en is verantwoordelijk dat de aangehoudene *onverwijld* wordt overgegeven aan den dichtstbijzijnden militairen commandant.

§ 5. De ambtenaar, die de aanhouding deed, geeft binnen 24 uur betreffende zijn aanhouding schriftelijk bericht aan het Hoofd van plaatselijke politie van de gemeente, waarin de aanhouding geschiedde, onder vermelding van namen, voornamen, geboorteplaats en datum en nationaliteit van den aangehoudene, datum en plaats van aanhouding en de instantie, aan welke hij den aangehoudene heeft overgegeven.

§ 6. Ingevolge bovenaangehaalde instructie geeft de militaire wachtcommandant van de aanhouding kennis aan de bevoegde militaire autoriteit. De militaire autoriteiten oordeelen wat er met den aangehoudene moet gebeuren.

Indien de aangehoudene vreemdeling is en niet voor militaire interneering in aanmerking komt, zal de militaire autoriteit kunnen bevelen, dat hij ter beschikking van de politie wordt gesteld.

VERBETERBLAD W. V. G.,

op te leggen tusschen blz. 2-3 van Vreemdelingencirculaire No. 12 (geheim) in de uitgaven A en B.

WIJZIGING van Vreemdelingencirculaire No. 12 geheim, bij aanschrijving D. v. J., Afd. Politie, Rijksvreemdelingendienst, dd. 15-4-'40, No. R. 933/2/'39.

§ 4 moet luiden:

„Met de op of bij hem bevonden wapenen, uitrustingsstukken, papieren en andere afgenomen voorwerpen, moet hij hem onverwijld ter beschikking stellen van den dichtstbijzijnden militairen wachtcommandant of commandant van een maréchaussée-brigade.

Van dezen dient hij zoowel voor den overgegeven persoon als voor de voorwerpen een gedateerd ontvangstbewijs te vorderen.

Indien in de gemeente geen militaire wacht of maréchaussée-brigade is of wel dat zich deze zoo veraf bevindt, dat overbrenging daarheen in verband met eventuele omstandigheden niet raadzaam is, dan zal tijdelijke inbewaringstelling kunnen geschieden op een politiebureau.

De hoogste in rang, aanwezig in het politiebureau, geeft . . . . . enz.”

De eerste alinea van § 6 moet luiden:

„Ingevolge bovenaangehaalde instructie geeft de militaire wachtcommandant of de commandant der maréchaussée-brigade van de aanhouding kennis . . . . . enz.”

Politie is, de Burgemeester, in andere gemeenten de Hoofdcommissaris of Commissaris van Politie.

§ 3. Indien een ambtenaar van Rijks- of Gemeentepolitie of een ambtenaar belast met de grensbewaking een vreemden militair heeft aangehouden, dient hij dezen allereerst te bevelen eventueel in zijn bezit zijnde wapenen of uitrustingsstukken neer te leggen. Daarna moet hij hem nauwkeurig fouilleeren.

§ 4. Met de op of bij hem bevonden wapenen, uitrustingsstukken, papieren en andere afgenomen voorwerpen, moet hij hem onverwijld ter beschikking stellen van den dichtstbijzijnden militairen wachtcommandant. Van dezen dient hij zoowel voor den overgegeven persoon als voor de voorwerpen een gedateerd ontvangstbewijs te vorderen.

Indien in de gemeente geen militaire wacht is of wel dat deze zich zoo veraf bevindt, dat overbrenging daarheen in verband met eventuele omstandigheden niet raadzaam is, dan zal tijdelijke inbewaringstelling kunnen geschieden, hetzij op een politiebureau, hetzij in een marechausseekazerne. De hoogste in rang, aanwezig in het politiebureau of de marechausseekazerne, geeft, zoo noodig, voor het overnemen van den persoon en goederen een ontvangstbewijs aan den ambtenaar, die de aanhouding deed en is verantwoordelijk dat de aangehoudene *onverwijld* wordt overgegeven aan den dichtstbijzijnden militairen commandant.

§ 5. De ambtenaar, die de aanhouding deed, geeft binnen 24 uur betreffende zijn aanhouding schriftelijk bericht aan het Hoofd van plaatselijke politie van de gemeente, waarin de aanhouding geschiedde, onder vermelding van namen, voornamen, geboorteplaats en datum en nationaliteit van den aangehoudene, datum en plaats van aanhouding en de instantie, aan welke hij den aangehoudene heeft overgegeven.

§ 6. Ingevolge bovenaangehaalde instructie geeft de militaire wachtcommandant van de aanhouding kennis aan de bevoegde militaire autoriteit. De militaire autoriteiten oordeelen wat er met den aangehoudene moet gebeuren.

Indien de aangehoudene vreemdeling is en niet voor militaire interneering in aanmerking komt, zal de militaire autoriteit kunnen bevelen, dat hij ter beschikking van de politie wordt gesteld.

In overleg met mijn Ambtgenoot van Defensie is bepaald dat de man dan zal worden overgegeven aan het Hoofd van plaatselijke politie der gemeente, waar de aanhouding heeft plaats gevonden, waarbij alsdan een verklaring in duplo van de militaire autoriteit betreffende den vreemdeling wordt overgelegd, waarin o.m. is aangegeven of de man al dan niet als deserteur wordt beschouwd.

§ 7. Indien door de militaire autoriteit de vreemdeling niet als deserteur wordt beschouwd, berust de beoordeeling, wat er met den man moet geschieden, bij het Hoofd van plaatselijke politie, bedoeld in § 2, die, aan de hand van de vreemdelingsvoorschriften, handelt als bij andere gevallen, dat een vermoedelijk ongewenschte vreemdeling voor hem geleid wordt.

§ 8. Indien door de militaire autoriteit de vreemdeling wel als deserteur is beschouwd, kunnen zich de volgende gevallen voordoen:

a. De man is gedeserteerd uit de gewapende macht van een *niet* oorlogvoerende mogendheid.

In dit geval wordt hem door het Hoofd van plaatselijke politie gelegenheid gegeven, vrijwillig naar het land, waarvan hij onderdaan is, te vertrekken, zij het onder politietoezicht tot de Nederlandsche grens. Mocht hij niet vrijwillig willen vertrekken, dan wordt hij uit ons land verwijderd.

Indien er naar het oordeel van het Hoofd van politie bijzondere bezwaren bestaan om tot dezen maatregel over te gaan, dan zal deze zich onverwijld, onder overlegging van de noodige gegevens, schriftelijk moeten wenden tot den Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie, van het ressort, waarin de betreffende gemeente is gelegen.

Totdat door den Procureur-Generaal e.q. door mij is beslist, blijft de man in politiebewaring of wordt zoo noodig als passant ingesloten in het Huis van Bewaring.

b. De man is gedeserteerd uit de gewapende macht van een oorlogvoerende mogendheid, doch is van uit zijn vaderland via een niet oorlogvoerend land in Nederland gekomen.

In dit geval zal hij door de zorg van het Hoofd van plaatselijke politie uit ons land verwijderd worden in de richting naar het land, via hetwelk hij naar Nederland is gekomen.

Indien zich naar het oordeel van het Hoofd van plaatselijke politie tegen dezen maatregel bijzondere bezwaren verzetten, dan zal het Hoofd zich, wederom onder overlegging van de noodige gegevens, onverwijld schriftelijk wenden tot den Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie van het ressort, waarin de betrokken gemeente gelegen is. Totdat door den Procureur-Generaal c.q. door mij is beslist, blijft de man in politiebewaring of zoo noodig als passant ingesloten in het Huis van Bewaring.

c. De man is gedeserteerd uit de gewapende macht van een oorlogvoerende mogendheid en is rechtstreeks (dus niet via een niet oorlogvoerend land) naar Nederland gekomen.

In dit geval zal de man door de zorg van het Hoofd van plaatselijke politie als passant in het Huis van Bewaring worden ingesloten. Het Hoofd van politie zendt onverwijld een rapport (volgens het model bijlage 1 van deze circulaire) in duplo aan het Hoofd van den Rijksvreemdelingendienst van mijn Departement (Koninginnegracht 21 te 's-Gravenhage), die de noodige stappen zal nemen om den vreemdeling te doen interneeren. Bij dit rapport zal de verklaring (eveneens in duplo) van de militaire autoriteit dienen te worden overgelegd.

§ 9. Met ontvluchte krijgsgevangenen, die niet door de militaire autoriteit worden geïnterneerd, zal door het Hoofd van plaatselijke politie worden gehandeld als met deserteurs, overeenkomstig § 8, b, indien zij niet rechtstreeks naar ons land zijn gevlucht en overeenkomstig § 8, c, indien zulks wel het geval is geweest.

§ 10. De klapperwoorden van deze circulaire zijn:

Militairen — hoe te handelen met naar Nederland gekomen vreemde —;

Deserteurs — hoe te handelen met naar Nederland gekomen vreemde —;

Krijgsgevangenen — hoe te handelen met naar Nederland gekomen vreemde —.

Met de aan deze circulaire gehechte strook moet worden gehandeld op dezelfde wijze als aangegeven in de Vreemdelingencirculaire No. 2bis.

De Minister van Justitie,
P. S. GERBRANDY.

RAPPORT

1. Naam:	
2. Voornamen:	
3. Geboortedatum, -plaats en -land:	
4. Nationaliteit:	
5. Op bovengenoemden vreemdeling zijn bevonden paspoort/identiteitsbewijs of andere papieren, hiervan vermeld. (Te vermelden geldigheidsduur en door wie afgegeven.)	
6. Hij heeft gediend bij: (Te vermelden: corps, wapen of onderdeel en hoelang.)	
7. Hij beweert in Nederland te zijn binnengekomen op nevensvermelde wijze:	
8. Ten nadeele van hem is mij nog bekend:	
9. Het rapport — in duplo — van de militaire autoriteit, waaruit blijkt, dat hij inderdaad deserteur is, gaat hierbij ingesloten.	
10. In afwachting van zijn interneering is hij ingesloten in:	
11. Nadere bijzonderheden:	